

2007. október 19.

Pétisó

1. A TERMÉK ÉS A VÁLLALAT NEVE

1.1 A termék azonosítása

Kereskedelmi név **Pétisó**
Színónimák MAS (mészammonsalétrom),
CAN (Calcium Ammonium Nitrate)

1.2 A termék felhasználása Mútrágya

1.3 Gyártó cég neve: NITROGÉN MŰVEK Zrt.

Cím: Pétfürdő, Hősök tere 14.
8105 Pétfürdő, pf. 450
Telefon: (88)-620-103
Fax: (88)-620-102

Forgalmazó cég neve: Nitrogénművek Zrt.
Cím: Pétfürdő, Hősök tere 14.
8105 Pétfürdő, pf. 450
Telefon: (88)-620-103
Fax: (88)-620-102

Importáló cég neve: –
Cím: –
Telefon: –
Fax: –

1.4 Vésztelefon

Telefonszám: (88)-620-170

ETTSZ: Fodor József Országos Közegészségügyi Központ
1096, Budapest, Nagyvárad tér 2.
06-80-20-11-99 (zöld szám), (06-1) 476-6400, 476-6464

2. A VESZÉLYEK AZONOSÍTÁSA

2.1 Egészségkárosító hatás emberen

Bőrön

- A tartós érintkezés ingerlő hatású lehet.

Szemen

- Az érintkezés után ingerlés jelentkezhet.

Lenyelés

- Kis mennyiségek esetén a mérgező hatás valószínűtlen.
- Nagyobb mennyiségek emésztőrendszeri rendellenességeket okozhatnak és szélsőséges esetekben (különösen, ha az érintett nagyon fiatal) methemoglobin képződés („kék csecsemő” tünet) és cianózis (melyet a száj környezetének elkékülése jelez) fordulhat elő.

Belégzés

- A levegőben előforduló nagy porkoncentráció ingerelheti az orrot és a felső légutakat, ami torokégésben és köhögésben nyilvánul meg.

Hosszú távú hatások

2007. október 19.

Pétisó

- Nem ismeretes káros hatás.

Égési és hőbomlási termékek

- A nitrogénoxidokat és ammóniát tartalmazó bomlási gázok belégzése ingerelheti és károsíthatja a légző rendszert. Egyes tüdőre gyakorolt hatások késleltetve jelentkeznek.

2.2 Környezeti hatás

A Pétisó egy nitrogénműtrágya. Nagy mennyiségű kiömlése a felszíni vizekben káros környezeti hatású lehet az eutrofizáció és a nitrát szennyezés miatt. Lásd a 12. pontot.

3. ÖSSZETÉTEL

- 77 % ammónium-nitrát,
CAS szám 6484-52-2
EINECS szám 299-347-8
EINECS név Ammonium Nitrate
Molekulaképlet NH₄NO₃
- 21 % dolomit
CAS szám 16389-88-1
EINECS szám 240-440-2
EINECS név Dolomite
Molekulaképlet Mg,Ca(CO₃)₂
- 2 % adalékok
- max. 0,1 % összes éghető anyag.

4. ELSŐSEGÉLYNYÚJTÁS

4.1 Termék

Bőrön

- Az érintett területet mossuk le szappannal és vízzel.

Szemen

- Bő vízzel öblítsük/mossuk a szemet legalább 10 percig. Ha a szem irritációja nem szűnik meg, orvosi felügyeletre van szükség.

Lenyelés

- Ne hánytassunk.
- Itassunk vizet vagy tejet.
- Ha kis mennyiségnél több lenyelése fordul elő, orvosi felügyeletre van szükség.

Belégzés

- Távolítsuk el az érintettet az expozícióból.
- Rosszullét esetén biztosítsunk orvosi felügyeletet.

4.2 Égési és bomlási termékek

Bőrre kerülés

- A megolvadt termékkel érintkezésbe került területet mossuk le bő, hideg vízzel.
- Forduljunk orvoshoz.

Belégzés

- Távolítsuk el a sérültet a gázexpozícióból.
- Tünetmentesség esetén is tartsuk melegen és nyugalomban.

2007. október 19.

Pétisó

- Adjunk oxigént, különösen, ha a száj körül kékülés észlelhető.
- Mesterséges lélegeztetést csak akkor kell alkalmazni, ha a légzés kimarad.
- Az expozíció után az érintettet legalább 48 órán keresztül orvosi felügyelet alatt kell tartani, mivel késleltetett tüdőödéma alakulhat ki.

5. TŰZVÉDELMI INTÉZKEDÉSEK

5.1 Ha a műtrágyát közvetlenül nem éri a tűz

- Használja a tűz oltására legalkalmasabb eszközt.

5.2 Ha a műtrágyát közvetlenül éri a tűz

- Értse a tűzoltóságot.
- Ne lélegezze be az égési gázokat (mérgező). Szélirányból közelítse meg a tüzet.
- Ha a füstgázokba behatol, viseljen légzésvédőt.
- Használjon bőségesen vizet.
- Nyissa ki az ajtókat és ablakokat, hogy a tároló helyen maximális szellőzést biztosítson.
- Akadályozza meg, hogy a megolvadt műtrágya a csatornába befolyjon.
- Akadályozza meg, hogy a műtrágya olajjal vagy más éghető anyagokkal szennyeződhessen.
- Ha műtrágya tartalmú víz kerül a csatornába vagy vízfolyásokba, értesítse azonnal a helyi hatóságokat.
Lásd a 3. pontot is.

6. INTÉZKEDÉSEK VÉLETLEN SZABADBA JUTÁS ESETÉN

- Minden kiömlött műtrágyát azonnal fel kell takarítani, össze kell söpörni és tiszta, megcímkézett tartályokba kell elhelyezni a biztonságos veszélytelenítésig. Ne hagyjuk, hogy fűrészpórral vagy más éghető vagy szerves anyagokkal keveredjen.
- A szennyeződés mértékétől és természetétől függően veszélytelenítse műtrágyaként a mezőgazdaságban felhasználva vagy jogosult hulladékkezelő szervezettel.
- Gondoskodjon róla, hogy vízfolyások és csatornák ne szennyeződjenek és tájékoztassa az illetékes hatóságot, ha ilyen előfordult.

7. KEZELÉS ÉS TÁROLÁS

7.1 Kezelés

- Kerülje a túlzott porképződést.
- Kerülje az éghető anyagokkal (pl. dízelolaj, zsír, stb.) és össze nem férhető anyagokkal való szennyeződést.
- Kerülje a felesleges érintkezést levegővel a nedvszívó hajlam miatt.
- A termékkel való huzamos foglalkozás esetén használjon megfelelő egyéni védőeszközöket, pl. kesztyűt.

7.2 Tárolás

- Hőforrástól és tüztől távol helyezze el.
- Tartsa távol az éghető és a 10.3 pontban említett anyagoktól.
- Mezőgazdasági üzemekben biztosítsa, hogy a műtrágyát ne tárolják széna, szalma, gabona, dízelolaj, stb. közelében.
- A tárolás környezetében tartson nagyfokú rendet.
- A tároló közelében ne engedje meg a dohányzást és a nyílt láng használatát.

2007. október 19.

Pétisó

- Korlátozza a zsákolt termékből képezett rakatok magasságát (a helyi előírásoknak megfelelően) és tartson legalább 1 m távolságot a rakatok között.
- Minden tároló épület száraz és jól szellőzött legyen.
- Ha a zsákolt termék tulajdonsága és a klimatikus viszonyok megkövetelik, tárolja olyan körülmények között, amelyek megakadályozzák a termék hőciklusok (a hőmérséklet tág határok közötti ingadozása) miatti átkristályosodását. A terméket nem szabad közvetlen napsütésnek kitéve tárolni, hogy a hőciklusok miatti átkristályosodást elkerülje.

8. EXPOZÍCIÓS HATÁROK/EGYÉNI VÉDELEM

8.1 Ajánlott foglalkozási expozíciós határok

- Nincsenek hivatalosan megállapított határértékek.
- Az ACGIH által ajánlott (1995-96) érték a belélegezhető szemcsékre:
Rövid idejű/tartós expozíciós határérték: 10 mg/m³.

8.2 Óvintézkedések

Akadályozza meg a nagy porkoncentrációt és szükség esetén alkalmazzon szellőztetést.

8.3 Egyéni védelem

- A termékkel való huzamosabb foglalkozás esetén viseljen alkalmas kesztyűt.
- Ha a porkoncentráció nagyon nagy, viseljen por elleni légzésvédőt.
- A termékkel való foglalkozás után mosson kezet és ügyeljen a személyi higiénia betartására.

9. FIZIKAI ÉS KÉMIAI TULAJDONSÁGOK

Külalak	Fehér vagy enyhén színezett granulátumok vagy szemcsék.
Szag	Szagtalan.
Vizes oldat pH-ja (1 %-os)	>4,4.
Olvadáspont	160-170 °C a nedvességtartalomtól függően.
Forráspont	>210 (bomlik)
Robbanási tulajdonságok:	Nem robbanóképes az A14 (67/548/EEC) teszt szerint. A műtrágya nagymértékben ellenáll a detonációnak. Ez az ellenállás szennyező anyagok és/vagy magas hőmérséklet hatására csökken. Erős bezárás alatt (pl. csövekben vagy csatornáknakban) a melegítés heves reakcióhoz vagy robbanáshoz vezethet, különösen akkor, ha szennyezett a 10.3 pontban említett anyagokkal.
Oxidációs tulajdonságok	Elősegítheti az égést és az oxidációt. A 67/548/EEC irányelv és az A17 teszt szerint nem minősül oxidáló anyagnak.
Ömlesztett sűrűség	Rendesen 900 - 1100 kg/m ³ .
Oldhatóság vízben	A tiszta ammóniumű-nitrát: 1900 g/l 20 °C-os vízben. A dolomit adalék vízben nem oldódik. Higroszkópos, a levegőből gyorsan felveszi a nedvességet.

10. STABILITÁS ÉS REAKCIÓKÉPESSÉG

10.1 Stabilitás

A termék normál tárolási, kezelési és felhasználási körülmények között stabil.

2007. október 19.

Pétisó

10.2 Kerülendő körülmények

- Felhevítés 170 °C-nál magasabb hőmérsékletre (gázfejlődés közben bomlik).
- Szennyeződés kerülendő anyagokkal.
- Felesleges érintkezés a levegővel.
- Hőforrás vagy tűz közelsége.
- Hegesztés vagy hővel járó munkák olyan berendezésen vagy üzemben, amely műtrágyával lehet szennyezett, az összes műtrágyát eltávolító alapos mosás nélkül.

10.3 Kerülendő anyagok

- Éghető anyagok, redukáló anyagok, savak, lúgok, kén, klorátok, kloridok, kromátok, nitritek, permanganátok, fémporok és olyan fémeket tartalmazó anyagok, mint a réz, nikkel, kobalt, cink és ötvözeteik.

10.4 Veszélyes reakciók/bomlási termékek

- Erősen hevítve megolvad és mérgező gázok képződése közben bomlik, a műtrágya hevítése erős bezárás alatt (pl. csövekben vagy csatornáknban) heves reakcióhoz vagy robbanáshoz vezethet, különösen akkor, ha szennyezett, főleg olyan anyagokkal, mint a 10.3 pontban említettek.
- Olyan lúgos anyagokkal érintkezve, mint pl. a mész, ammónia gáz szabadul fel. Lásd a 3.3 és 9. pontokat is.

11. TOXIKOLÓGIAI ADATOK

11.1 Általános adatok

Az ammónium-nitrát önmagában lényegében ártalmatlan, ha helyesen kezelik. Hevítve mérgező gázok fejlődnek belőle. Lásd a 3.1 pontot.

11.2 Toxicitási adatok

LD₅₀ (orálisan, patkány): >2000 mg/kg
Methemoglobinémiát okozhat. Lásd a 3.1 pontot.

12. ÖKOLÓGIAI ADATOK

12.1 Ökotoxicitás

A vízi élőlényekre enyhén toxikus. A közepes küszöbérték (96) 10-100 ppm között van.

12.2 Mobilitás

Vízben nagyon jól oldódik. Az NO₃⁻ ion mozgékony. Az NH₄⁺ ion adszorbeálódik a talajban.

12.3 Perzisztencia és lebonthatóság

A nitrát ion a növények egyik fő tápláléka. A természetes nitrifikálódás/denitrifikálódás ciklusban nitrogén keletkezik belőle.

12.4 Bioakkumuláció

A termék nem mutat biológiai akkumulációs jelenséget.

2007. október 19.

Pétisó

13. ÁRTALMATLANÍTÁS

13.1 Általános szempontok

A szennyeződés mértékétől és természetétől függően veszélytelenítse műtrágyaként a mezőgazdaságban felhasználva vagy jogosult hulladékkezelő szervezettel.

14. SZÁLLÍTÁSRA VONATKOZÓ ADATOK

Szállítási szempontból nem veszélyes áru.

15. SZABÁLYOZÁSI INFORMÁCIÓ

15.1 EU irányelvek

2003/2003EK rendelkezés.

Az Európai Parlament és a Tanács **1907/2006/EK (2006. XII. 18.) rendelete** a vegyi anyagok regisztrálásáról, értékeléséről, engedélyezéséről és korlátozásáról (**REACH**), az Európai Vegyi anyag-ügynökség létrehozásáról, az 1999/45/EK irányelv módosításáról, valamint a 793/93/EGK tanácsi rendelet, az 1488/94/EK bizottsági rendelet, a 76/769/EGK tanácsi irányelv, a 91/155/EGK, a 93/67/EGK, a 93/105/EK és a 2000/21/EK bizottsági irányelv hatályon kívül helyezéséről.

15.1 Hazai törvények, előírások

2000. évi XXV. törvény a kémiai biztonságról

(**Módosítás: 2004 évi XXVI. törvény** egyes szociális és egészségügyi tárgyú törvények módosításáról)

Az egészségügyi miniszter és a szociális és családtügyi miniszter **25/2000. (IX. 30.) EüM-SzCsM együttes rendelete** a munkahelyek kémiai biztonságáról

44/2000. (XII. 27.) EüM rendelet a veszélyes anyagokkal és a veszélyes készítményekkel kapcsolatos egyes eljárások, illetve tevékenységek részletes szabályairól

(**Módosítás: 33/2004. (IV.26.) ESzCsM rendelet**, valamint a **61/2004. (VII.12.) ESzCsM rendelet** a veszélyes anyagokkal és a veszélyes készítményekkel kapcsolatos egyes eljárások, illetve tevékenységek részletes szabályairól szóló 44/2000. (XII. 27.) EüM rendelet módosításáról)

16. EGYÉB INFORMÁCIÓ

Az ebben a biztonsági adatlapban közölt információkat jóhiszeműen és a tárgyalt termékre az összeállítás idején rendelkezésre álló ismereteink alapján pontosnak tekintve adjuk. Az adatlap nem jelenti bármilyen jogi kötelezettség vagy felelősség vállalását a bármilyen körülmények között történő használatából vagy helytelen használatából származó következményekért.

Megjegyzések:

n. a. = nem alkalmazható

n. r. = nem áll rendelkezésre adat

n. sz. = nincs szabályozva

Pétfürdő, 2007. október 19.